

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

NATIONAL ASSOCIATION OF THE ROMANIAN BARS

UNION NATIONALE DES BARREAUX DE ROUMANIE

București, Sector 5, Splaiul Independenței nr. 5,
Tel: 021/313.48.75; 021/316.07.39; Fax: 021/313.48.80

Nr. 2950/07.04.2010

Către: **Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB)**
Fax: 021.315.52.27

Doamnei director **Steluța Claudia Oncică**

Stimată doamnă director,

Urmare adresei dumneavoastră nr.6913/2009, vă transmitem punctul de vedere al UNBR, așa cum a fost adoptat în ședința Consiliului UNBR din 21-22 martie 2010, care are competența de a decide în acest domeniu.

Încheierea unui astfel de protocol de colaborare este o obligație legală ce revine părților în conformitate cu prevederile art. 16 din Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, cu modificările și completările ulterioare.

În conformitate cu art. 8 lit. f), **avocații intră sub incidența Legii nr. 656/2002**, numai în cazul în care:

- a). **acordă asistență în întocmirea sau perfectarea de operațiuni pentru clienții lor privind:**
- **cumpărarea ori vânzarea de bunuri imobile, acțiuni sau părți sociale ori elemente ale fondului de comerț,**
  - **administrarea instrumentelor financiare sau a altor bunuri ale clienților,**
  - **constituirea sau administrarea de conturi bancare, de economii ori de instrumente financiare,**
  - **organizarea procesului de subscriere a aporturilor necesare constituirii, funcționării sau administrării unei societăți comerciale,**
  - **constituirea, administrarea ori conducerea societăților comerciale, organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare sau a altor structuri similare,**
  - **desfășurarea, potrivit legii, a altor activități fiduciare.**
- b). **își reprezintă clienții în orice operațiune cu caracter financiar ori vizând bunuri imobile.**

În legătură cu aceste activități, **avocații au obligația de a aplica măsuri standard de cunoaștere a clientelei, măsuri simplificate de cunoaștere a clientelei și măsuri suplimentare de cunoaștere a clientelei, precum și de a raporta către ONPCSP**, în conformitate cu prevederile art. 4-12 din H.G. nr.594/2008 privind Regulamentul de aplicare a Legii nr. 656/2002.

Referitor la prevederile proiectului de protocol transmis de către ONPCSP, facem următoarele observații și propuneri:

I. În cuprinsul protocolului se face o **distincție** între *cabinetele individuale și asociate de avocați*, pe de o parte, pentru care UNBR trebuie să desemneze și să comunice Oficiului persoanele desemnate să aducă la îndeplinire responsabilitățile prevăzute de legislația în cauză și între *societățile civile profesionale și cele cu răspundere limitată*, pe de altă parte, care vor desemna și vor comunica fiecare direct către Oficiu, una sau mai multe persoane cu responsabilități în aceste sens.

De asemenea, în mod corespunzător, în funcție de forma de exercitare a profesiei, raportările se fac către UNBR, care transmite Oficiului sau direct către acesta.

Considerăm că această distincție nu se justifică, este contrară art. 3 alin.(10) din Legea 656/2002 (raportările se fac către persoanele desemnate de către structurile de conducere ale profesiilor liberale) și art. 15 alin. (1) din H.G. nr.594/2008 privind Regulamentul de aplicare a legii (structura de conducere a avocaților va desemna printr-un act intern una sau mai multe persoane cu responsabilități în aplicarea legii), limitează controlului pe care UNBR sau cel puțin barourile trebuie să îl exercite, inclusiv în acest domeniu și, ca urmare, ar trebui promovată o soluție unitară. În acest sens, se observă că barourile nu au, în viziunea proiectului de protocol, nici o atribuție în domeniu, cu excepția celei de comunicare a protocolului și a normelor.

II. În ce privește obligația pentru UNBR de a **elabora norme privind politicile și procedurile adecvate** în domeniu și de a **asigura instruirea corespunzătoare** a avocaților, este adevărat, cu participarea și sprijinul ONPCSB, (art. II pct. 4), considerăm că Uniunea sau barourile nu au competența și experiența necesară de a elabora norme și de a asigura o instruire adecvată a avocaților în acest sens.

În conformitate cu prevederile art. 15 alin. (2) din H.G. nr.594/2008 privind regulamentul de aplicare a legii, persoanele desemnate de structura de conducere au obligația de a stabili *politici și proceduri adecvate în materie de cunoaștere a clientelei, de raportare și de păstrare a evidențelor secundare sau operative, de control intern, evaluare și gestionare a riscurilor, managementul de conformitate și comunicare pentru a preveni și a împiedica operațiunile suspecte de spălarea banilor sau finanțarea actelor de terorism, asigurând instruirea corespunzătoare a angajaților*. Ca urmare, având în vedere lipsa de experiență a avocaților în realizarea obligațiilor stabilite în acest articol, este de dorit o cooperare foarte strânsă cu ONPCSB în elaborarea acestor proceduri și politici și, eventual, un cod de bune practici ar trebuie să cuprindă doar asemenea prevederi și nu să reia dispozițiile din Legea nr. 562/2002, din H.G. nr.594/2008 și a Deciziei ONPCSB nr. 674/2008 privind forma și conținutul rapoartelor.

III. Proiectul de protocol conține separat și un proiect de „**Norme pentru aplicarea legislației de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării actelor de terorism**”, care după

aprobarea de către „Comisia Permanentă și Consiliul UNBR”, va constitui anexă la Protocol. Având în vedere cele menționate la pct. 2, din analiza acestuia se desprind următoarele observații:

1. art. II-**Definiții** reia prevederile și termenii din art. 2 și 2¹ din Lege și nu credem că ar trebuie reluate și în cuprinsul normelor;

2. art. III-Scopul prevede că printre **elementele de cunoaștere a clientelei** se numără și următoarele:

- „- *politica de acceptare a clienților, prin care sa se stabilească categoriile de clientelă;*
- *proceduri de identificare și monitorizare permanentă a clienților pentru încadrarea acestora în categoria corespunzătoare;*
- *monitorizarea operațiunilor derulate de clienți în scopul detectării operațiunilor neobișnuite respectiv tranzacțiile suspecte;*
- *proceduri și măsuri de verificare a modului de implementare a normelor elaborate și de evaluare a eficienței acestora;*
- *standardele pentru angajare și programe de pregătire a personalului în domeniul cunoașterii clientelei.”*

Considerăm că elaborarea unor astfel de politici și proceduri, precum și cerința monitorizării permanente a clienților și a operațiunilor acestora transformă avocatul în organ de cercetare penală, excede cadrului legal instituit de Legea nr. 656/2002 și depășește rolul avocatului instituit de legislația profesiei.

3. În cadrul art. IV-**Politica de acceptare a clienților**, se prevăd următoarele:

a). forma de exercitare a profesiei **trebuie** „*să stabilească categoriile de clienți, care urmează să îi aibă, care sa nu fie expuși la riscurile spălării banilor, precum și ale finanțării actelor de terorism.*” Apreciem că această prevedere, chiar ținând cont de caracterul limitativ al activităților stabilite de art. 8 lit. f), **încalcă dreptul la apărare și la reprezentare al unor categorii de clienți** care s-ar încadrează într-o categorie de risc și care astfel urmează să nu mai poată beneficia de serviciile unui avocat.

b). **măsurile standard de cunoaștere a clientelei** sunt cele prevăzute de art. 9 din Lege și art. 4 și 5(1) din Regulament, astfel că nu trebuie preluate și în cuprinsul normelor.

c). referitor la **datele de identificare a clienților**

- pentru persoanele fizice se cere ca avocații să identifice următoarele informații standard: *numele și prenumele si după caz, pseudonimul, data și locul nașterii, codul numeric personal, sau dacă este cazul, un alt element unic de identificare similar, domiciliul și, dacă este cazul, reședința, numărul de telefon, fax, adresa de poștă electronică, după caz, naționalitatea, ocupația și, după caz, numele angajatorului ori natura activității proprii, funcția publică importantă deținută, dacă este cazul, numele beneficiarului real;* și următoarele informații suplimentare: *tara de origine/rezidență, tipul clientului, nivelul studiilor, activitatea clientului, starea civilă, poziția publică sau politică.* Verificarea clienților se va face pe baza documentelor din categoria celor mai

greu de falsificat sau de obținut pe cale ilicita sub un nume fals, cum sunt documentele de identitate, emise de o autoritate oficiala, care sa includă o fotografie a titularului. În toate cazurile trebuie sa se solicite originalul, care sa fie valid, numerotat, lizibil, sa conțină o fotografie care sa prezinte o neta asemănare cu persoana respectiva, sa prezinte însemnele autorității emitente.

- pentru persoanele juridice se cere ca avocații să identifice următoarele informații standard: datele menționate în documentele de înmatriculare prevăzute de lege, precum și dovada că persoana fizică care conduce tranzacția reprezintă legal persoana juridică, și anume: denumirea, forma juridică, sediul social și, daca este cazul, sediul unde se situează centrul de conducere și de gestiune a activității statutare, numărul de telefon, fax, adresa de poștă electronică, tipul și natura activității desfășurate, identitatea persoanelor care potrivit actelor constitutive și/sau hotărârii organelor statutare, sunt investite cu competența de a conduce și reprezintă entitatea, numele beneficiarului real sau informații despre grupul de persoane care constituie beneficiarul real, identitatea persoanei care acționează în numele clientului, precum și informații pentru a stabili că aceasta este autorizată/împuternicită în acest sens, extras la zi de la ONRC, cod înregistrare fiscală, cod unic de înregistrare, forma de proprietate, specimene de semnătura ale persoanelor autorizate să angajeze entitatea și documentele justificative în acest sens, etc; și următoarele informațiile suplimentare: țara de origine/ rezidență, tipul clientului, sectorul economic de activitate, situația juridică, apartenența la un grup de firme.

Art.10 din Legea nr.656/2002 prevede că:

(1) Datele de identificare a clienților vor cuprinde:

a) în cazul persoanelor fizice - datele de stare civilă menționate în documentele de identitate prevăzute de lege;

b) în cazul persoanelor juridice - datele menționate în documentele de înmatriculare prevăzute de lege, precum și dovada că persoana fizică care conduce tranzacția reprezintă legal persoana juridică.

(2) În cazul persoanelor juridice străine, la deschiderea de conturi bancare vor fi solicitate acele documente din care să rezulte identitatea firmei, sediul, tipul de societate, locul înmatriculării, împuternicirea specială a celui care o reprezintă în tranzacție, precum și o traducere în limba română a documentelor autentificate de un birou al notarului public.

Ca urmare, apreciem că dispozițiile din prezentele norme adaugă la lege și transformă avocații din reprezentanți ai clienților în organe de cercetare penală, rol care nu le aparține și care denaturează rolul și funcțiile avocatului într-un stat de drept.

d). referitor la **măsurile suplimentare de cunoaștere a clientelei**, apreciem că, așa cum sunt ele reglementate în acest set de bune practici, se depășesc prevederile privitoare la acest domeniu din art. 12 al H.G. nr.594/2008 (Regulamentul de aplicare a Legii nr.656/2002) și exced posibilitățile unor simpli avocați de a acționa. În conformitate cu prevederile art. 12 din Legea nr. 656/2002 și

ale art. 12 din H.G. nr.594/2008, avocații sunt obligați să aplice acest tip de măsuri în următoarele cazuri:

- i. în cazul persoanelor care nu sunt prezente fizic la efectuarea operațiunilor;*
- ii. în cazul tranzacțiilor sau relațiilor de afaceri cu persoanele expuse politic, care sunt rezidente într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau al Spațiului Economic European ori într-un stat terț.*
- iii. în alte cazuri decât cele prevăzute anterior, care, prin natura lor, prezintă un risc sporit de spălare a banilor sau de finanțare a actelor de terorism.*

Art. 12 alin. (2) din H.G. nr. 594/2008 dispune că doar în ce privește ipoteza „i”, măsurile nu sunt limitativ prevăzute și anume:

- *solicită documente și informații suplimentare pentru a stabili identitatea clientului;*
- *întreprind măsuri suplimentare pentru verificarea ori certificarea documentelor furnizate sau vor solicita o certificare din partea unei instituții de credit ori financiare supuse unor cerințe de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului echivalente standardelor prevăzute în Legea nr. 656/2002 și în prezentul regulament;*

- *solicită ca prima operațiune să se realizeze prin intermediul unui cont deschis în numele clientului la o instituție de credit supusă unor cerințe de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului echivalente standardelor prevăzute în Legea nr. 656/2002 și în prezentul regulament.*

Pentru ipoteza „ii”, art.12 alin. (4) din H.G. nr. 594/2008 nu mai prevede caracterul nelimitativ al măsurilor. Acestea sunt următoarele:

- *să dispună de proceduri pe bază de risc care să le permită identificarea clienților care se încadrează în această categorie;*
- *să obțină aprobarea conducerii executive înainte de stabilirea unei relații de afaceri cu un client din această categorie;*
- *să adopte măsuri corespunzătoare pentru a stabili sursa veniturilor și sursa fondurilor implicate în relația de afaceri sau în tranzacția ocazională;*
- *să realizeze o supraveghere sporită, permanentă, a relației de afaceri.*

Pentru ipoteza „iii” nu se prevede nimic. Ca urmare, considerăm că următoarele măsuri suplimentare ce ar urma să fie realizate de avocați sunt **inacceptabile, depășesc limitele și atribuțiile specifice ale profesiei de avocat** și adaugă la lege, deoarece doar în ipoteza II se prevede o așa numită „supraveghere sporită, permanentă, a relației de afaceri”:

- *monitorizarea permanentă a clienților pentru care există suspiciuni;*
- *monitorizarea tranzacțiilor efectuate de clienți.*

4. În cadrul art. V-**Păstrarea înregistrărilor și obligații de raportare**, se prevăd, printre altele, următoarele:

a). *Avocații sunt obligați să aibă proceduri interne și să dispună de sisteme care să le permită transmiterea promptă, la solicitarea Oficiului, respectiv la solicitarea U.N.B.R. și/sau a organelor de urmărire penală, a informațiilor privind identitatea și natura relației pentru clienții specificați în solicitare cu care sunt în relații de afaceri sau cu care au avut o relație de afaceri în ultimii 5 ani.*

În conformitate cu art. 16 din H.G. nr. 594/2008, această obligație incumbă numai instituțiilor de credit și instituțiilor financiare și nu înțelegem de ce a fost extinsă și în cazul avocaților.

b). *Contractele de confidențialitate, legislația sau prevederile privind secretul profesional nu pot fi invocate pentru a restricționa capacitatea avocaților de a raporta tranzacțiile suspecte către Oficiu sau U.N.B.R.*

Menționăm că această prevedere este în conformitate cu art. 10 din Legea nr. 51/1995, care dispune că „*Avocatul este dator să păstreze secretul profesional privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege*”.

Mențiuni speciale

În cuprinsul normelor nu se face nici o referire la următoarele aspecte:

1. art. 5 alin. (3) care prevede că și avocații pot să *circumstanțieze aplicarea măsurilor standard de cunoaștere a clientelei* pe bază de risc, în funcție de tipul de client, de relația de afaceri, de produs sau tranzacție, caz în care trebuie să poată demonstra autorităților sau structurilor prevăzute la art. 17 din Legea nr. 656/2002 că măsurile de cunoaștere a clientelei sunt adecvate în raport de riscul de spălare a banilor și finanțare a terorismului.

2. art. 5 alin. 5 din Regulament cu privire la *următoarea excepție*: în cazurile în care nu se pot aplica măsurile de la art. 5 alin. (1) lit. a-c (identificarea clientului/beneficiarului real și a verificării identității acestuia, precum și a obținerea de informații despre scopul și natura relației de afaceri), obligația de a nu efectua tranzacția, de a nu începe relația de afaceri sau de a termina relația de afaceri nu se aplică avocaților în ceea ce privește informațiile obținute de la sau despre clienți, în cazurile în care evaluează situația juridică a aceluși client, reprezintă sau asistă respectivul client în cadrul ori în legătură cu o procedură judiciară sau îl consiliază în scopul inițierii ori evitării unei astfel de proceduri, chiar dacă respectivele informații au fost obținute anterior, în cursul sau după procedura în cauză.

Cu deosebită considerație,

Director Coordonator – Secretar General

Av. Constantin Parascho

Conform cu originalul
aflat în arhiva UNBR.

Secretar general UNBR